

FINESTRA D'OPORTUNITAT

S'està europeïtzant la política catalana?

Per Silvio Falcón ([@silviofalcon](#))

La geopolítica és l'art de fer allò contrari al que fa el teu veí. Catalunya sovint ha adoptat aquesta política envers Espanya i França. De vegades amb èxit, algunes altres, fracassant. Castella -i posteriorment l'Estat espanyol- com també és el cas de Rússia o els Estats Units, ha tingut històricament pulsions autàrquiques, mentre Catalunya ha substituït amb el comerç la manca d'activitat diplomàtica formal. La política internacional espanyola molt sovint ha basculat entre un europeisme instrumental i la temptació -sense èxit- de construir un Estat-nació a la francesa.

Pel que fa a les relacions amb Europa, Catalunya ha intentat sempre tenir una veu pròpia. Fins i tot la proposta de fer oficial el català al Parlament Europeu ha tingut històricament el suport decidit del PSC i fins i tot d'algun diputat del PP català. Però, quina mena d'europarlamentaris hem tingut? Han ocupat després (o abans) càrrecs de govern a Barcelona o Madrid? S'està europeïtzant la política catalana?

Eurocambra i govern

Mai havíem tingut un vicepresident del Govern ex-eurodiputat. Mai abans cap eurodiputat havia acabat fent posteriorment la feina de Conseller. Oriol Junqueras i Raül Romeva han trencat la preconcepció popular recurrent un camí en un sentit diferent a l'habitual. El vicepresident i el conseller d'Exteriors han canviat la rue Wiertz de Brussel·les per la Generalitat de Catalunya. Curiosament, tots dos van començar en política nacional a uns comicis europeus (l'un el 2004, l'altre el 2009), tot i que Junqueras tenia experiència prèvia com a regidor al seu poble, Sant Vicenç dels Horts.

La presència de dos ex-europarlamentaris a la primera línia del govern català no és gaire habitual i és especialment rellevant en el marc del procés d'independència que afronta Catalunya. Qui millor per explicar en paraules comprensibles per tots els europeus que algú que ha ocupat un escó a Brussel·les i Estrasburg? Un bon exemple del domini d'aquests afers el va demostrar Oriol Junqueras durant el seu debat amb el ministre d'exteriors García-Margallo (també ex-eurodiputat) [on va anticipar la manipulació d'una resposta parlamentària de la Comissió sobre el cas català on no s'utilitzava el llenguatge habitual de la política europea](#).

El camí invers, en el cas català, és poc transitat. Només han esdevingut eurodiputats dos exconsellers de la Generalitat: Joan Vallvé i Ernest Maragall. En casos i èpoques ben diferents. De fet, Maragall va ser escollit eurodiputat en el marc de la coalició l'Esquerra pel Dret a Decidir (ERC-NECat-Catalunya Sí) però va ser conseller en el govern Montilla pel Partit dels Socialistes. Per la seva banda, l'actual eurodiputat del PP català, Santiago Fisas, va ser conseller, però en el seu cas de la Comunitat de Madrid. Una rara avis que s'explica per l'àmplia experiència de Fisas en l'àmbit dels esports, matèria que treballa habitualment al Parlament Europeu.

Ens els darrers anys també trobem casos de polítics que han treballat en un rang inferior a conseller al govern de la Generalitat per posteriorment fer el salt a la política europea. És el cas dels eurodiputats d'Unió Democràtica Francesc Gambús i Salvador Sedó, que prèviament a l'escó europeu van ser Directors Generals d'Exteriors del govern català. En canvi, l'ex-eurodiputada socialista Maria Badia és actualment Directora General d'Exteriors en la conselleria encapçalada per Raül Romeva. La relació dels eurodiputats (futurs, in office, o ex-MEPs) amb les relacions exteriors del govern català és estreta. En aquesta línia, l'actual Secretari d'Afers Exteriors, el republicà Jordi Solé, esdevindrà eurodiputat el gener de 2017 en virtut de l'acord de coalició ERC-NECat-CatSí, substituint l'exconseller Maragall.

Un altre cas de trànsit entre el Parlament Europeu i el govern de la Generalitat és el de Bernat Joan, que va ser eurodiputat fins l'any 2007, quan va esdevenir Secretari de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya.

I a Espanya?

Observem que a Catalunya els darrers anys la figura dels europarlamentaris cotitza a l'alça. Què succeeix a Espanya? L'eclosió de la nova política ha permès veure als passadissos de Brussel·les i Estrasburg personatges de primera línia de la política espanyola actual, com ara Pablo Iglesias (Podemos) o Joan Carles Girauta (C's). Al govern Rajoy també trobem dos destacats ex-europarlamentaris, Íñigo Méndez de Vigo, (Ministre de Cultura i Educació) i García-Margallo (Ministre d'Afers Exteriors). Un cas especial va ser el d'Ignasi Guardans, que després de ser eurodiputat per CiU va ocupar el càrrec de Director General de Cinematografia al govern Zapatero sota les ordres de la criticada ministra González Sinde.

Sovint les crítiques a l'Eurocambra es centren sobretot en la seva utilització com a eina de reciclatge polític de figures que abans han ocupat llocs en primera línia. Pilar Del Castillo, Pepe Blanco, Magdalena Álvarez, Juan Fernando López Aguilar, Mayor Oreja, Ramón Jáuregui... Exministres de PP i PSOE que han passat per l'Eurocambra després de dirigir

carteres del govern Zapatero o Aznar. La llista s'amplia si incloem polítics que abans ocupaven càrrecs de primera línia a l'Estat espanyol com Elena Valenciano, Esteban González Pons, Luis de Grandes, Ramón Valcárcel o Alejo Vidal-Quadras.

Podríem arribar a una conclusió senzilla: a Catalunya hi ha un doble carril entre l'Eurocambra i els llocs de responsabilitat de govern i la política nacional mentre que a la resta de l'Estat (i sobretot al PP i al PSOE) es confirma la teoria del cementiri d'elefants. Cal dir, però, que Pedro Sánchez o Elena Valenciano van passar pel Parlament Europeu abans d'ocupar la secretaria general i la vicesecretaria general del PSOE respectivament. Tot i això, Pedro Sánchez no havia estat eurodiputat. Sánchez havia estat assessor parlamentari a l'Eurocambra (com altres polítics com Francesc Gambús, Jordi Solé o Ernest Urtasun).

Urtasun i Junqueras: de MEPs a liderar el seu partit.

Junqueras va ocupar l'escó d'Estrasburg enmig d'una crisi important a Esquerra Republicana. L'any 2011 va decidir presentar-se a la Presidència d'ERC, fent tàndem amb la fins llavors secretaria d'internacional del partit i secretaria general de l'ALE, Marta Rovira. En sis mesos va passar de ser un independent sense carnet del partit a presidir-lo, establint precedents de la posteriorment anomenada "nova política". Altres independents, com ara Bosch, Rufián i Terricabras, han liderat les llistes republicanes a Barcelona, Madrid i Brussel·les, reproduint el model Junqueras.

A Iniciativa per Catalunya s'enfronten a una etapa dolça pel que fa a l'assumpció de responsabilitats polítiques malgrat el fracàs de Catalunya Sí Que Es Pot el 27S. El gran resultat de Barcelona en Comú a Barcelona deixa la formació ecosocialista amb dos tinentes d'alcalde (Janet Sanz i Laia Ortiz) i amb àmplies responsabilitats a nivell municipal. La rèplica de la coalició a les eleccions del 20D, En Comú Podem, va aconseguir guanyar les eleccions a Catalunya i ICV va aconseguir 3 escons al Congreso. Tot i això, la dinàmica de coalicions en l'àmbit de l'esquerra transformadora ha forçat a ICV a engegar un procés de renovació. La nova cara visible de la formació serà l'eurodiputat Ernest Urtasun, sota el càrrec de portaveu d'ICV. L'acompanyaran en el dia a dia del partit els coordinadors David Cid i Marta Ribas.

Dos líders de partits catalans amb passat i present a l'Eurocambra.

Europa: un canvi de perspectiva

Mentre la Unió Europea camina decidida cap a l'abisme (amb la vergonyosa gestió de la crisi de refugiats o de l'afer grec) cada cop la política estatal i regional és més europea. Les decisions cada cop estan més interconnectades i ens hem acostumat a sentir parlar en clau domèstica dels eurobons o de les baixades dels tipus d'interès que fa

Mario Draghi. La última vegada, fa ben poc. La Unió Europea ha deixat de ser política exterior per esdevenir política interior. Potser per això les petites victòries de Catalunya a Europa (el pla hidrològic, el corredor mediterrani, la crítica europea al Castor etc) s'han valorat doblement per part de l'opinió pública catalana.

El procés sobiranista en què estem immersos també ha ajudat a l'europeïtzació de la política catalana: en l'actualitat és més important parlar amb veu pròpia amb interlocutors d'altres països. Tot i això, els eurodiputats segueixen tenint greus problemes per comunicar la seva feina diària (el triangle Comissió-Consell-Parlament és inexplicable comunicativament). I, al cap i a la fi, els Estats segueixen manant.

Darrerament hi ha hagut un profund canvi de perspectiva pel que fa a la utilitat dels europarlamentaris i el seu bagatge com a actiu polític a Catalunya i a Espanya. Tot i això, malgrat haver-hi polítics amb experiència europea a primera línia nacional i temes a debat d'importància europea, costa que aquests grans temes acabin d'entrar en l'agenda pública. La política catalana està sent marcada pel procés sobiranista mentre que la política espanyola gira al voltant de la fragmentació política que van deixar les eleccions del 20D. Manca lideratge i visió per parlar dels grans temes en clau europea des d'una perspectiva pròpia, però tot apunta a que anem pel camí correcte.

En conclusió, la política catalana s'està europeïtzant per dos grans raons: l'alta aflluència d'ex-eurodiputats en llocs de responsabilitat al govern de la Generalitat i la creixent importància dels temes d'abast europeu en l'agenda pública.